

XIV Международен Джаз Фестивал Банско

Международният Джаз Фестивал – Банско е един от най-престижните музикални фестивали в България. Идеята за създаването му принадлежи на известния музикант и меценат д-р Емил Илиев – български дерматолог с дългогодишна практика в областта на традиционната китайска медицина. През 1998 г. д-р Илиев, решен да превърне курорта Банско в център на голямо международно културно събитие, кани първите участници във фестивала.

Както всяка година, и тази, в красивото градче в подножието на Пирин се очаква струпване на звезди от национална и световна величина и нищо чудно – такава е логиката на всяко сериозно (и станало традиционно) събитие – с времето да става по-голямо, по-качествено и, като цяло, по-добро. И макар през годината в Банско да кипи постоянна подготовка за спортни, културни и обществено-политически прояви, импровизирани (но въпреки това безупречно планирани и организирани!) хепънинги и едnodневни форуми, разнообразието по никакъв начин не налага хаос в планинския град. Ако и Кмета на Банско, Александър Краваров, и председателката на Асоциацията на хотелиерите, Янка Рахова, участваха в някое популярно ТВ-предаване за спазване на обещания, щяха с лекота да отметнат не едно и две дадени през миналата година обещания за увеличена леглова база, увеличен туристически поток, обновени, достроени и оборудвани площи, туристически обекти и хотелски наличности.

ПОРТРЕТИ

ДЖАКИ РАЙЪН

В програмата на 14-тия джаз-фестивал, Банско, за Джаки Райън пишеше: „... с неотразимо сценично присъствие!“ Такова десемантизирано словосъчетание ми се видя малко глупаво и по тази причина бързо го забравих.

Бях се свързала с Джаки още преди фестивала, тя обеща да даде специално интервю за БТА и аз чаках неспокойно срещата си със „звездата“. Видях я преди пресконференцията

Джаки Райън

и интервюто – една съвсем обикновена жена – нищо в усмихнатото й лице и скромното й поведение не сочеше категорията „звезда“. До мига, когато Джаки излезе на сцената и пред любопитните очи на публиката НАИСТИНА стана чудо. Появи се Добрата Фея – от гласа й, от изражението й, от всеки неин жест, лъхаше ефирност, женственост, радост и добронамереност. И спокойствие.

Джаки се впуска да импровизира джаз-стандарти, изпълнени на английски, португалски и испански с такава лекота, че неволно се замисляш каква е тази магия, в която тутакси попадаш. Ключът към сърцата на хората е сърцето, казва ми по-късно тя. Винаги влагам сърцето и душата си в музиката и така съм сигурна, че тя достига до хората. За Джаки поканата за участие в Банско Джаз-фест дошла неочаквано, но много я зарадвала. За България не знаела почти нищо – само била

слушала (и останала във възторг от „Мистерията на българските гласове“: „Толкова красиви гласове имате! И такава красива музика!“ Когато пристигнала тук, видяла че и хората са много красиви, усмихнати и страшно мили. Гостуването й в България наистина ще остане едно от най-красивите й преживявания, едно от най-невероятните и вълнуващи приключения. Доволна е от всичко, което е постигнала досега в професионалната си кариера, но незабравимото преживяване Банско Джаз Фест още дълго ще топли душата й. Живее, работи и твори с мисълта за преодоляване на нови върхове – във всяка област от живота. Пожелава си винаги да намира пътя до сърцата на хората, винаги да успява да ги докосва, а когато я моля да се опише с няколко думи, тя отговаря с очарователната си обезоръжаваща усмивка: „Аз съм човек, който обича хората“.

ДЖАЙВ ЕЙСЕС

Случва се така, че поредицата портрети на музиканти, пристигнали за 14-тото издание на Банско Джаз фест, започват да се наслаждат, да размиват границите на отделните формации и самостоятелността на соловия изпълнител и сякаш се

носят мириса на съучастничеството, съпричастността и оставят у интервюиращите меломани усещането, че са имали своя малък момент на импровизация в общото изпълнение. С такива мисли и намерения поканвам шестимата „Асове на Джайва“ (Jive Aces) да отговорят на няколко

временното звучене и тенденциите към правене на „музика с краткотраен живот“ нямат тази жизненост и мекота“. Започнали и от любов към танца – джайв – който се събират да танцуват докато някоя, вече установена и „етикетирана“ джайв-и суинг-банда свирела. И така, лека полека, от танц на танц и от свирене извън сцената, те неусетно скочили на сцената и... всеобщата радост започнала.

Докато ги гледам и говоря с тях – прическите им, дрехите им, езика и изразите, които използват, смешните истории, които разказват – наистина имам чувството, че се пренасям назад във времето, и макар да не мога, ужасно ми се приискава да затанцувам.

Днес Джайв Ейсес са водеща британска група в този стил и се надяват младежите, които се събират около сцената на концертите им и танцуват до забрава, един ден да бъдат истински техни наследници, като „хляпетата“, които преди месец изкарвали на сцената при тях и пхнали инструментите си в ръцете им. „Барабанистчето беше едва 13-годишно, а саксофонистът – на 15“, разказва с усмивка бенд-лидерът Иън Кларксън.

Огромният успех, който пожънват след най-гледания през последните месеци клип на песента „Донеси ми слънце“ /Bring on Sunshine/ изненадва и тях самите: не очаквали посланието им за радостта от живота да достигне до толкова много хора. Вече знаят за много „слънчеви хора“, които се уговарят чрез Фейсбук да идват специално за техните изпълне-

Джайв Ейсес със Златна Костова

вливат неусетно в един общ джемсешън още от първите вечери на големия музикален празник. Наясно съм, че няма да успея да следвам хронологията на изпълненията им: едни са дошли по-отдавна, други преминават през града само за вечерта на концерта си, на път за другия голям августовски джаз-форум – фестивала в Ниш, Сърбия – и нямат време за нищо повече от казионната пресконференция, техническата репетиция за проверка на звука и самото излизане на сцената, неизбежно съпътствано от снимки, автографи, размяна на визитки и вълнение, което не оставя място за импровизирани интервюта. Импровизираните интервюта, от друга страна, подобно на самата музика, събрала тези таланти хора от най-различни държави, са най-сладките, защото са провокирани от непосредствения контакт с изкуството на музикантите, не следват списъка от предварително намислени въпроси, не се градят на предварително прочетената информация. Импровизираните интервюта

въпроса за БТА. Всъщност, поканвам двамата участници от току-що завършилата пресконференция, но с удоволствие виждам как всички се вкупчват заедно, сякаш за да потвърдят думите на своя банд-лидер, че от 15 години, откакто са заедно, те дори вече мислят по един и същи начин. Започнали от любов към музиката от 30-те и 40-те години /към която, между другото, се обръщат все повече и повече младежи и интересът сякаш нараства: преди 10 дни в Лондон се е състоял голям Винтидж-фестивал, посветен на дизайна, модата и музиката от времето на Джайва и Суинга/ вероятно защото новите течения в музиката, съ-

Джайв Ейсес

ния. Така е и в България. И това вече са научили.

На въпроса ми, дали гледат на идването си в Банско като на едно приключение, всички кимат като един енергично с глави и пак в един глас отговарят: Е как! А знаеш ли, питат ме на свой ред „асовете“, как се казва поледният ни албум. Свивам рамене. „Истинско приключение“ нетърпеливо ми отговарят те. В истински приключения те влизат постоянно. През последните два месеца са „носили слънце“ в Южна Африка, Швейцария, Холандия, Чехия, Франция, Щатите... Сега са в България, вдругиден ще бъдат в Сърбия. Накратко казано, животът, който водят, е едно непрестанно приключение, завършват отново в един глас шестимата. И съвсем в последния момент сякаш се сещат за нещо: Преди две седмици са участвали в голямо съвместно шоу с актьорите от Сериала „Ало! Ало!“ И това ако не е приключение!

Джайв Ейсес са водеща британска група за джайв и суол музика:

Иън Кларксън – вокал тромпет, укулеле

Винс Хърли – пиано

Питър Хауъл – барабани

Джон Фордъм – саксофон

Алекс Дъгълс – тромбон, бонгоси, блус-хармоника.

ЧОВЕКЪТ-ОРКЕСТЪР АМИР ГВИРЦМАН

На този фон от солови женски изпълнения и мъжки формации се връзва един самотен мореплавател – човекът-оркестър от Израел, който владее 33 духови инструмента и в напечения следобед показва пред смяяната фестивална публика как опитомява своите инструменти и укротява ветровете в тях, в пряк и в преносен смисъл.

Амир Гвирцман е млад израелец, който в специално даденото за БТА интервю разказа с много любов и гордост за своите инструменти. Амир е единственият професионален музикант в иначе артистично еврейско семейство. Завършил е Консерватория в Тел Авив, но брат му и сестра му не са по-малки любители на добрата музика във всичките й стилове и нюанси. Бащата в семейството е инженер, но свири от време

на време на китара, а майката е румънска балерина, която и до днес танцува винаги, щом има случай.

Амир Гвирцман започнал да свири на класическа флейта като съвсем малък. За кратко време се научил да свири на няколко вида флейти – било му лесно, заради еднаквата постановка и близките технически характеристики на инструментите. Ясно било, че семейството

на духовите инструменти ще бъде областта, в която младият човек ще вложи цялата си любов и безкрайния си интерес. Скоро той открил невероятния глас на саксофона и се захванал да го изучава – започнал със сопран-саксофон, минал през алт и тенор и накрая – баритон. След време се влюбил в кларинета и включил в голямото семейство на любимите си инструменти и бас-кларинета.

Някъде по това време, вече със стабилни изяви с повече от дузина духови инструменти и с още толкова награди, Амир тръгнал да пътува. Пътувал настървено, непрестанно и неуморно. Във всяка нова страна се запознавал с нови хора, с нови култури, с нови традиции и обичаи (главно свързани с музиката) и, естествено, с нов инструмент. Духов. Така открил арменския дудук, арабския ней, ирландския тънък и дебел дръмбой, вьетнамската тръстикова сапа-флейта, корейското пири, китайската флейта, куената, вувузелата, турската зурна, българския кавал, гайдите, калимбата, индианската флейта. За много от тези инструменти на различните езици дори трудно се намират думи, усмихва се музикантът, но дори и да няма дума за някой от тях, хората пак се влюбват в гласа им и в богатите им възможности.

Трудно му е и му домъчнява на Амир от толкова пътуване, но отсъствието по няколко месеца от дома, само прави завръщането още по-желано и сладко! Харесва му този номадски

Амир Гвирцман

живот. Харесва му постоянно да увеличава инструментите, на които свири, да ги овладява, да зависи всяко изпълнение от него, да записва, да надгражда, да пуска току-що направения запис на плейбек, за да хваща още нови инструменти и да влива и техния глас в общото звучене. Докато разказва как постепенно той сам прави цял оркестър на живо, очите му горят и гласът му трепери от възлнение и гордост. Никога няма да се умори от своите любими инструменти, никога няма да му омръзнат, напротив, винаги ще им е благодарен и ще открива нови, неподозирани техни качества. Всяка капка пот в тази напрегната работа е златна – ми казва той, защото миговете с инструментите ми са златни. А защо е напрегнато – нали владее инструментите си, питам аз. Напрегнато е, обяснява ми Амир, защото понякога стават технически гафове, които не са под негов контрол, уви.

По време на многото пътувания Амир открива не само нови инструменти. Той има интерес и към нови езици и към нови песни и фолклор. Вече знае няколко български думи, плюс няколко български готварски рецепти. Харесва му всичко, което е видял и чул дотук, получил е вдъхновение и за музика, в която ще вплете мотиви от българския фолклор и е сигурен, че много скоро ще се върне в България, със специално подготвен репертоар и с поне няколко рецепти за ястия с много чубрица!

Златна Костова, БТА